

PAPER DETAILS

TITLE: Bilim ve Sanat Merkezi Öğrencilerinin "Bilsem" ve "Okul" Kavramlarına İlişkin Algı Düzeylerinin Metaforlarla Karşılaştırılması

AUTHORS: Sükrü SU, Abdülkadir SAGLAM, Yusuf MUTLU

PAGES: 91-108

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/516680>

Şükrü SU¹ Abdulkadir SAĞLAM² Yusuf MUTLU³

Makale Alış : 03 Ekim 2017

Makale Kabul: 17 Kasım 2017

Öz

Bu araştırmanın amacı, özel yetenekli öğrencilerin BİLSEM ve okul kavramlarına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmaya çalışmaktır. Araştırmanın örneklemini, 2016–2017 Eğitim-Öğretim yılında Türkiye’nin farklı illerinde faaliyet gösteren 11 Bilim Sanat ve Merkezi’nde öğrenimine devam eden (13-18) yaş aralığındaki BYF, ÖYG, PROJE gurubu toplam 79 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerin 36’sı erkek, 43’ü kızdır. Araştırmada nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırmanın verileri, öğrencilerin BİLSEM ve okul kavramlarına ilişkin algılarını ortaya çıkarmak için geliştirilen “*Bilsem... gibidir/benzemektedir; çünkü...*” ve “*Okul.....gibidir/benzemektedir; çünkü...*” form ile elde edilmiştir. Bulgulara göre öğrencilerin BİLSEM kavramına ilişkin 61 farklı, okul kavramına ilişkin ise 64 farklı metafor ürettikleri görülmüştür. Bilsem kavramına yönelik öğrencilerin en fazla geliştirdikleri metaforlar; Beyin, Evimiz ve Aile olduğu görülmektedir. Okul kavramına ilişkin ise öğrencilerin en fazla geliştirdikleri metaforlar; Hapis, Aile ve Sınav şeklinde sıralanmaktadır. Üretilen 125 adet metafor benzer özelliklerine göre 3 farklı kategoride toplanmıştır. Kategoriler ise BİLSEM ve okul kavramlarına ilişkin sıklık olarak “Mutluluk verici ve eğlenceli öğrenme ortamı”, “Bilgi verici öğrenme ortamı” ve “Sıkıcı öğrenme ortamı” şeklinde olduğu görülmektedir. Çalışma neticesinde özel yetenekli öğrencilerin BİLSEM’i okula göre daha pozitif algıladıkları ve okulu sıkıcı buldukları saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler

okul, BİLSEM, metafor, özel yetenek

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, Öğretmen, Kaman Bilim ve Sanat Merkezi, Kırşehir/Türkiye, e-posta: shukru_su@hotmail.com

² Milli Eğitim Bakanlığı, Öğretmen, Yusuf Gökçenay Bilim ve Sanat Merkezi, Van/Türkiye, e-posta: saglam6888@gmail.com

³ Milli Eğitim Bakanlığı, Öğretmen, Yusuf Gökçenay Bilim ve Sanat Merkezi, Van/Türkiye, e-posta: yusuf_mutlu49@hotmail.com

Giriş

Hayatın olağan akışı içerisinde, sıra dışı kararları, yaklaşımları, davranışları ve uygulamalarıyla her zaman farklı olduklarını hissettiren, ortalamanın çok üzerinde performans gösteren bireyler, özel yetenekli tanımının içinde değerlendirilmektedir.

Özel yetenek; kendi başına ayrıcalıklı bir özellik, ya da yalnızca bazı kişilerde gözlenen bir özellik değil, yetenek düzeyi ne olursa olsun, tüm insanlarda gözlenen özelliklerin varoluş derecesindeki, görülme sıklığındaki, ortaya çıkış zamanındaki ve bir araya gelişindeki özgünlükten kaynaklanan bir özelliktir. Bir başka deyişle, özel yetenekliler farklı türden insanlar değil, bazı özelliklerinin dağılımı, sıklığı, zamanlaması ve kompozisyonu açısından farklılık gösteren kişilerdir (Akarsu, 2001).

Toplum dilinde özel yeteneklilik, akıllı, zeki, kafalı şeklindeki ifadelerle karşımıza çıkarken akademik literatürde, genel zihinsel yetenek ve bu ifadeyi karşılayan anlık zekâ, zihinsel güç, olarak aynı anlamı ifade edecek şekilde kullanılmaktadır (Çağlar ve Özsoy, 1981; Akt. Şenol, 2011). Bununla beraber genel zihinsel yeteneklilik; bireyin çevresinde dikkat çekecek şekilde üst düzeyde başarı ve yaratıcılık göstermesini sağlayan erken gelişmiş, üst düzeyde becerilerdir (Eric, 1990; Akt. Şenol, 2011).

Genel zihinsel yeteneklilik ile ilgili yapılmış bu gibi tanımlar incelendiğinde konuya yönelik değişik yaklaşımların olduğu görülmektedir. Ülkemizde ise genel zihinsel yetenekli/özel yetenekli çocukların eğitimleri amacıyla kurulmuş olan Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesine göre özel yeteneklilik şöyle tanımlanmaktadır: *“Yaştlarına göre daha hızlı öğrenen; yaratıcılık, sanat, liderliğe ilişkin kapasitede önde olan, özel akademik yeteneğe sahip, soyut fikirleri anlayabilen, ilgi alanlarında bağımsız hareket etmeyi seven ve yüksek düzeyde performans gösteren bireydir”* (MEB, Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi, 2016).

Özel yetenekli çocuklar veya gençler, ilgilendikleri alanlarda kendi yaştları, çevreleri ve kendileri ile aynı deneyimlere sahip olanlardan daha yüksek bir aşama sergilemektedir. Bu çocuklar ve gençler entelektüel, yaratıcılık, sanat alanlarında üstün bir performans gösterirken liderlik alanında da pek karşılaşılmayan yeteneklere sahip olabilmekte veya bazen özel akademik alanlarda öne çıkabilmektedirler. Dolayısıyla okul müfredatının dışında hizmete ve etkinliklere gereksinim duymaktadırlar (Çatalbaş, 1998).

Bu bağlamda; özel yeteneklilik, çocuğun veya bireyin belli alan veya alanlarda yaştlarına göre üst düzeyde becerilere sahip olması, bu özelliğin uzmanlarca tanımlanabilir nitelikte olması ve çocuğun akranlarından farklı gelişimsel özellikler sergilemesinden dolayı özel eğitime ihtiyaç duyması durumudur. Özel yeteneklilik bir süreçtir ve bu sürecin nasıl değerlendirildiği de oldukça önemlidir.

Bu kapsamda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 1992 yılında, özel yetenekli çocukların eğitimiyle ilgili bir proje çalışmasına başlanmıştır. Türk Eğitim Sistemine

en uygun modeli arama çalışmaları sonucu önceleri “Ek Ders Uygulama Okulu” adı verilen daha sonra hem bilim hem de sanat alanında özel yetenekli çocuklara eğitim verme düşüncesi ile Bilim ve Sanat Merkezleri adını alan eğitim merkezleri kurulmuştur. Bu merkezlere seçilen öğrenciler okullarından arta kalan zamanlarda ve haftanın belirli günlerinde yetenekli oldukları alanları geliştirebilmek için bilim ve sanat merkezlerinde eğitim almaktadır (Sezginsoy, 2007).

Bilim ve Sanat Merkezi; “Okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaokul ve lise çağındaki özel yetenekli öğrencilerin bireysel yeteneklerinin farkında olmaları ve kapasitelerini geliştirerek en üst düzeyde kullanmalarını sağlamak amacıyla yerleşim biriminin özellikleri, ulaşım imkânları ve bölgesel olarak nüfusunun 100.000’den az olmaması şartı ile hizmet alması öngörülen öğrenci sayısı gibi hususlar da dikkate alınarak valiliklerin teklifi üzerine Milli Eğitim Bakanlığınca açılan özel eğitim kurumlarıdır”(MEB, 2016, s. 2-3).

BİLSEM olarak adlandırılan bilim ve sanat merkezlerinin eğitimleri, örgün yapının en yaygın kurumları olan okullardan oldukça farklıdır. İlkokullarda ve ortaokullarda öğrenciler akademik bilgiyi öğrenirlerken bu bilgiyi uygulanan sınavlarda yüksek puan alma ve sınıf geçme aracı olarak kullanırlar. Çocuklar öğrendikleri bilgilerin sınanması sonucunda bir üst sınıfa veya bölüme geçerler. Zira bilim ve sanat merkezlerinin eğitim metotlarında asla akademik bilgiyi sınav ve buna benzer süreçler için kullanmak söz konusu değildir. Buralarda öğrencilerin yetenek alanlarında proje tabanlı öğretim modeli ile eğitim almaları sağlanmakta ve öğrencilerden istenilen niteliklere uygun projeler gerçekleştirmeleri beklenmektedir. Öğrenciler tanıladıkları takdirde ilköğretim 2.sınıfta BİLSEM’lerde eğitim almaya başlayıp 12. sınıfa kadar devam etmektedirler.

Türk Dil Kurumu’nun güncel sözlüğüne göre okul; “Türlü bilgi, beceri ve alışkanlıkların belli amaçlara göre düzenli bir biçimde öğretildiği ve kazandırıldığı eğitim kurumu, Öğrenci, öğretmen ve yöneticilerden oluşan eğitim topluluğu, Bir bilim, felsefe ve sanat kolunda belirli nitelik ve özellikleri bulunan akım, biçim ve görüşe verilen ad” (TDK, 2016).

İnsanlar, bir düşünceyi veya duyguyu ifade ederken, onu karşısındaki kişi ya da kişilerin anlayabileceği bir yapıya dönüştürmek zorundadır (Pratte, 1981: 310). Soyut kavramların kelimelere dökülebilmesi için somutlaştırılması gereklidir. Somutlaştırmalar bireylerin biriktirdikleri yaşantılarla paraleldir. Metaforlar da somutlaştırma yapmada bireylerin başvurduğu vazgeçilmez araçlardandır.

Metaforlar, eğitimde kavram kargaşalarını ayıklama ve doğru bilgileri ortaya çıkarma gücüne sahip bir araçtır. Metafor kullanma sürecinde bireyler, yaşantı ve deneyimleri ile örüntü oluşturarak farkında olarak ya da olmayarak doğruları ifade etme eğilimindedirler (Lakoff ve Johnson, 2003: 56). Metaforların işlevi, “anlamak” olduğu için eğitim ve öğretimde algılamamanın bir yolu olarak kullanılmaktadır (Woon ve Ho, 2005: 362). Bu çalışmada nitel verileri elde etmek adına metafor tekniği

kullanılmıştır. Eğitimde doğru kavram ve bilgileri ortaya çıkarma ve öğretme gücüne sahip bir araç olan metafor, son yıllarda yeni bir öğretim tekniği olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu çalışma ile BİLSEM’lerin gerçek aktörleri olan öğrencilerin kafalarındaki “BİLSEM” kavramı ile “okul” kavramları ortaya konmaya çalışılmaktadır.

Problem Cümlesi

Çalışmanın problemi Bilim ve Sanat Merkezlerine devam eden özel yetenekli öğrencilerin “BİLSEM” ve “Okul” kavramlarına yükledikleri anlamlar nelerdir? sorusudur.

Alt Problemler

- BİLSEM öğrencilerinin “BİLSEM” kavramı ile ilgili sahip oldukları metaforlar nelerdir?
- Bu metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanmaktadır
- Bilsem öğrencilerinin “okul” kavramı ile ilgili sahip oldukları metaforlar nelerdir?
- Bu metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanmaktadır?

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı Türkiye’de Bilim ve Sanat Merkezlerine devam eden 13-18 yaş aralığındaki BYF, ÖYG, PROJE grubundaki öğrencilerin, “BİLSEM” ve “Okul” kavramlarına ilişkin sahip oldukları algıları metaforlar yardımıyla ortaya çıkarmak ve bunları analiz etmektir.

Özel yetenekli bireylerin fark edilmesi, yeteneklerinin en üst düzeyde geliştirilebilmesi, sorunlarının en aza indirilebilmesi ve özel yetenekli bireylerle doğrudan veya dolaylı şekilde etkileşim halinde bulunan kişi ve kurumların desteklenebilmesi üzerine çok az araştırma ve inceleme mevcuttur. Türkiye’de daha önce öğrenci gözüyle “bilsem” ve “okul” kavramlarının metaforlar aracılığıyla karşılaştırılmasına yönelik bir çalışmanın yapılmamış olması bu çalışmayı daha değerli kılacağı gibi literatüre de katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırmada nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Nitel araştırma, araştırma problemini yorumlayıcı bir yaklaşımla disiplinler arası ve kapsayıcı bir şekilde incelemeyi benimseyen bir yöntemdir. Araştırmadaki olay ve olgulara insanların yükledikleri anlamların incelenmesi ve yorumlanmasına dayanır (Altunışık ve Diğerleri, 2010: 302). Bu bakımdan özel yetenekli öğrencilerin “BİLSEM” ve “Okul” kavramlarına ilişkin algıları incelenmiş ve yorumlanmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada verilerin toplanması amacıyla literatür taraması yapılmış ve uzman görüşleri alınarak araştırmacılar tarafından hazırlanan “Bilim ve Sanat Merkezi Öğrencilerinin “BİLSEM” ve “Okul” Kavramlarına İlişkin Metaforlarının Karşılaştırılması Formu” kullanılmıştır.

Araştırmada öğrencilerin BİLSEM ve okul kavramlarına ilişkin algılarını ortaya çıkarmak için uzman görüşü alınarak geliştirilen “BİLSEM.....gibidir/benzemektedir; çünkü.....” ve “Okul.....gibidir/benzemektedir; çünkü.....” form ile elde edilmiştir. Hazırlanan form iki bölümden oluşturulmuştur. Birinci bölümde öğrencilerin kişisel bilgileri yer alırken, ikinci bölümde yukarıda bahsedilen kısım yer almaktadır. Öğrencilere formları doldurmaları için 10-15 dk. Süre verilmiş, ardından veri toplama süreci sonlandırılmıştır.

Çalışma Grubu

Veriler aşağıdaki tabloda bulundukları iller ve isimleri yazılı olan Bilim ve Sanat Merkezlerine devam eden 13-18 yaş (BYF-ÖYG ve Proje grubu) grubundaki öğrencilerden elde edilmiştir. Türkiye’de bulunan tüm BİLSEM’lere ulaşmak zor olduğundan çalışma grubu sadece aşağıda yer alan ve bu araştırmaya katılmakta gönüllü olan 11 BİLSEM’den oluşturulmuştur.

Tablo 1.

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin İllere Göre Dağılımı

	Bulunduğu İl	BİLSEM Adı	Öğrenci sayısı
1	Van	Yusuf Gökçenay Bilim ve Sanat Merkezi	5
2	Kırşehir	Kaman Bilim ve Sanat Merkezi	6
3	Konya	Yüksel Bahadır Alaylı Bilim ve Sanat Merkezi	5
4	Bartın	Bartın Bilim ve Sanat Merkezi	14
5	Eskişehir	Emine- Emir Şahbaz Bilim ve Sanat Merkezi	7
6	Adana	Adana Bilim ve Sanat Merkezi	8
7	İzmir	Narlıdere Sıdıka Akdemir Bilim ve Sanat Merkezi	5
8	Sinop	Sinop Bilim ve Sanat Merkezi	4

9	Yozgat	Fatma Temel Turhan Bilim ve Sanat Merkezi	7
10	Bitlis	Bitlis Bilim ve Sanat Merkezi	11
11	Manisa	Şehzadeler- Manisa Bilim ve Sanat Merkezi	7
Toplam			79

Tablo 1'e bakıldığında araştırmaya Van ilinden 5, Kırşehir ilinden 6, Konya ilinden 5, Bartın ilinden 14, Eskişehir ilinden 7, Adana ilinden 8, İzmir ilinden 5, Sinop ilinden 4, Yozgat ilinden 7, Bitlis ilinden 11 ve Manisa ilinden 7 olmak üzere toplam 79 Bilim ve Sanat Merkezi öğrencisinin araştırmaya katıldığı görülmektedir.

Tablo 2.

Araştırmaya Katılan Öğrencilere Ait Demografik Bilgiler-1

Cinsiyet		BİLSEM'e devam ettiği yıl süresi			Devam ettiğiniz okul türü	
Kız	Erkek	1-3 Yıl	4-6 Yıl	7 Yıl ve üstü	Ortaokul	Lise
43	36	31	29	19	49	30
79		79			79	

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin 43'ünün kız, 36'sının erkek olduğu görülmektedir. Bu öğrencilerden 31'i 1-3 yıl aralığında, 29'u 4-6 yıl aralığında ve 19'unun ise 7 yıl ve üstü süreden beridir BİLSEM'e devam ettikleri görülmektedir. Yine öğrencilerin 49'u ortaokul, 30'u ise lise düzeyinde eğitim hayatlarına devam etmektedirler.

Tablo 3.

Araştırmaya Katılan Öğrencilere Ait Demografik Bilgiler -2

Yetenek Alanı		BİLSEM'de Devam ettiği program			
Genel Zihinsel	Resim	Müzik	BYF	ÖYG	Proje
59	9	11	27	32	20
79			79		

Araştırmaya katılan Bilim ve Sanat Merkezi öğrencilerinin yetenek alanlarına bakıldığında ise 59'unun genel zihinsel, 9'unun resim ve 11'inin ise müzik alanı öğrencileri olduğu Tablo 3'te görülmektedir. Bu öğrencilerin Bilim ve Sanat Merkezinde devam ettiği programlar olarak incelendiğinde ise 27'sinin BYF, 32'sinin ÖYG ve 20'sinin Proje grubu öğrencisi olduğu görülmektedir.

Verilerin Analizi

Öğrencilerden elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi, toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temanın saptanması ve verilerin tanımlanması sürecidir (Yıldırım ve Şimşek, 2005. s. 78).

Bilim ve Sanat Merkezi öğrencilerinin sahip oldukları metaforlarının analiz edilmesi ve yorumlanması beş aşamada gerçekleştirilmiştir. Bu aşamalar şunlardır:

(1) Adlandırma Aşaması, (2) Tasnif Etme (Eleme ve Arıtma) Aşaması, (3) Kategori Geliştirme Aşaması, (4) Geçerlik ve Güvenirliği Sağlama Aşaması ve (5) Verileri Bilgisayar Ortamına Aktarma Aşaması (Saban, Koçbeker ve Saban, 2006).

Adlandırma aşaması: Bu aşamada çalışmada elde edilen geçerli geçersiz tüm metaforlar listelenmiştir. Toplamda 114'er adet BİLSEM ve okul kavramına ilişkin metaforlar üretilmiştir.

Metaforların elenme aşaması (tasnif etme aşaması): Bu aşamada listelenmiş olan metaforlar tek tek gözden geçirilerek çalışmanın amacına uygunluğu gözden geçirilmiştir. Yapılan inceleme sonucunda 79'ar adet BİLSEM ve okul kavramına ilişkin metaforun çalışmaya dâhil edilmesine karar verildi. 35 metafor ise çalışmadan çıkarıldı. Bu kadar fazla sayıda çalışmanın elenmesinde öğrencilerin yaş gruplarının küçük olması dolayısıyla çalışmanın amacına uygun cevaplar veremediğinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Kategori geliştirme aşaması: Bu aşamada, üretilen metaforlar "BİLSEM" ve "okul" kavramlarına ilişkin sahip oldukları ortak özellikler bakımından araştırmacılar tarafından incelenmiştir. Böylece araştırmacılar önce metaforları, belirledikleri kavramsal kategoriler altında toplamışlardır. Daha sonra araştırmacılar elde edilen BİLSEM ve okul kavramlarına ait metaforların, daha sağlıklı karşılaştırma yapılabilmesi adına ortak olarak, 3 farklı kavramsal kategori altında toplanmasına karar vermişlerdir.

Bu ortak kategoriler:

- i. Mutluluk verici ve eğlenceli öğrenme ortamı
- ii. Bilgi verici öğrenme ortamı
- iii. Sıkıcı öğrenme ortamı olarak adlandırılmıştır.

Geçerlik ve güvenirliği sağlama aşaması: Araştırmanın metafor formunun geçerlik ve güvenirliği ile ilgili olarak elde edilen veriler araştırmacılar tarafından

analiz ve yorumlama yapılarak Bilim ve Sanat Merkezi öğrencilerinin “BİLSEM” ve “okul” kavramlarına ilişkin metaforik algıları 5 basamaktan geçirilmiş ve bu basamaklar sonucunda güvenilirliği Miles ve Hubermann’ın (1994) formülü (Güvenirlilik = görüş birliği / görüş birliği + görüş ayrılığı x 100) ile ortaya konulmuştur. Elde edilen güvenilirlik katsayısı 0.84 olarak bulgulanmıştır.

Verileri bilgisayara aktarma aşaması: Bu aşamada ise, araştırmacılar tarafından kabul edilmiş ve son haline getirilmiş olan metaforların ve bu metaforlardan oluşan kavramsal temalar bilgisayara aktarılmıştır.

BULGULAR

Bilim ve Sanat Merkezi öğrencilerinin BİLSEM ve okul kavramlarına ilişkin metaforları;

- Mutluluk verici ve eğlenceli öğrenme ortamı
- Bilgi verici öğrenme ortamı
- Sıkıcı öğrenme ortamı olarak üç ortak kategori altında toplanmış ve elde edilen bulgular karşılaştırmalı olarak ortaya konulmuştur.

Tablo 4.

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin “BİLSEM” Metaforları

BİLSEM Metaforları							
Metafor	S	Metafor	S	Metafor	S	Metafor	S
Pusula	2	Uzay	1	Bitter Çikolata	1	Eğlence Yeri	2
Üniversite	2	Böbrek	1	Kedi	1	Aile	3
Deniz	2	Yardımcı Öğretmen	1	Çiçek	1	Hayal	2
Beyin	5	Ansiklopedi	1	Caz Müzik	1	Lunapark	1
Çiçek Ve Arı	1	Kitap	1	Ayna	1	Arkadaş tan Ders Almaya	1
Deney Yapma	2	Çığ	1	Evimiz	4	Çay	1
Diş Fırçasına	1	İpekböceği	1	Futbol	1	Oyun	2
Fırça	1	Atölye	1	Keman Çalma	1	Dinlenme Tesisi	2

Güneş	1	Özel Kurs	2	Tatlı Meyve	1	Hediye Paketi	1
Yazı	1	Hücre	1	Rehabilitasyon Merkezi	1	Çikolata lı Pasta	1
Benzinlik	1	Yıldız	1	Spor Salonu	1	Unesco	1
Hamur	1	Hayal Dünyamız	1	Olması Gereken Okul	1	X-ray Cihazı	1
Zimba	1	Ateş	1	Mutsuzluk Arasında Mutluya	1	Eğlence Yeri	2
Dert	1	Matematik	1	Özerk bir ülke	1		
Öğrenci izdihamı	1	Miknatis	1	Cennet	1		
Kırık cam	1	Sanat	1	Tuval	1		

79

S: Sıklık

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan Bilim ve Sanat Merkezi öğrencilerinin “BİLSEM” ile ilgili metaforları görülmektedir. Bu konuda 79 öğrenci 61 farklı metafor ortaya koymuştur. Metaforların sıklık derecesi 1 ile 5 arasında değişmektedir. En çok tekrar edilen metaforlar 5 kez ile “Beyin”, 4 kez ile “Evimiz” ve 3 kez ile “Aile” olduğu görülmektedir.

Tablo 5.*Araştırmaya Katılan Öğrencilerin “Okul” Metaforları*

Okul Metaforları							
Metafor	S	Metafor	S	Metafor	S	Metafor	S
Ev	1	Harita	1	Süt	1	Kağıt	1
Aile	4	Boya	2	Hapis	4	Anasınıfı	1
Mahalle	1	Tohum	1	Herkesin Aldığı Ders	1	Ağaç	1
Yaz	1	Kemik	1	İş	2	Ölümcül Hastalık	1
Aksiyon Filmi	1	Bilgi Yuvasına	1	Kadın Çantası	1	Çuval	1

Yuva	1	Bilgi Evi	1	Bozuk Süt	1	Karınca Yuvası	1
Gitar Çalma	1	Satranç	1	Özel Efekt Makyözlerine	1	Mezarlık	1
Hayvanat Bahçesi	1	Kitap	2	Kutu	2	Brokoli	1
Lunapark	1	Fabrika	1	Hayat	2	Su	1
Çiçek	1	Sınav	3	Hücre	1	Bozuk Plak	1
Kedi	1	Matruşka	1	Yarışma Programı	1	Yemek Yapma	1
Köpek	1	Sensörlü Lamba	1	Zorunlu Eğitim Merkezi	1	Hayvanat Bahçesi	1
Arkadaş Deposu	1	Toprak	1	Kalp	1	Dağ	1
Hayat	1	Vücut	1	Penceresiz Bir Oda	1	Karadelik	1
Emek	1	Kuş Yuvası	1	Fabrika	2	Rastgele Binilen Otobüs	1
Bilgisayar	1	Nota	1	İşlemler	1	İdman Sahası	1

S: Sıklık

Tablo 5'te Bilim ve Sanat Merkezi öğrencilerinin “Okul” kavramına yönelik metaforları görülmektedir. Araştırmaya katılan 79 öğrenci 64 farklı metafor üretmiştir. Metaforların tekrar sıklığı 1 ile 4 arasında değişmektedir. En sık tekrar edilen metaforlar 4 kez ile “Hapis”, yine 4 kez ile “Aile” ve 3 kez ile “Sınav” olduğu görülmektedir.

Tablo 6.

Öğrencilerin “Mutluluk Verici Öğrenme Ortamı” Olarak BİLSEM Ve Okul Kavramlarına İlişkin Metaforları

Mutluluk Verici ve Eğlenceli Öğrenme Ortamı Olarak;					
Metafor	S	Metafor	S	Metafor	S
Cennet	1	Bitter Çikolata	1	Ev	1
Tuval	1	Kedi	1	Aile	4
Sanat	1	Çiçek	1	Mahalle	1
Eğlence Yeri	2	Caz Müzik	1	Yaz	1

Aile	3	Ayna	1	Aksiyon Filmi	1
Hayal	2	Evimiz	4	Yuva	1
Lunapark	1	Futbol	1	Gitar Çalma	1
Arkadaştan Ders Almaya	1	Keman Çalma	1	Hayvanat Bahçesi	1
Çay	1	Tatlı Meyve	1	Lunapark	1
Oyun	2	Rehabilitasyon Merkezi	1	Çiçek	1
Dinlenme Tesis	2	Spor Salonu	1	Kedi	1
Hediye Paketi	1	Olması Gereken Okul	1	Köpek	1
Çikolatalı Pasta	1	Mutsuzlar Arasındaki Mutluya	1	Arkadaş Deposu	1
Unesco	1	Özerk bir ülke	1		
X-ray Cihazı	1	Özgürlük heykeli	1		

16

S: Sıklık

Tablo 6'ya bakıldığında “Mutluluk verici ve eğlenceli öğrenme ortamı” olarak BİLSEM metaforlarında tekrar sıklığı 1 ile 4 arasında değişmektedir. En çok tekrar edilen metafor 4 öğrencinin kullandığı “Evimiz” metaforu olmuştur. Toplamda 39 öğrenci BİLSEM’i “Mutluluk verici ve eğlenceli öğrenme ortamı” kategorisinde değerlendirmiştir.

Bu kategoride;

Ö1: “Bilsem cennete benzer. Çünkü okuldan kurtulup buraya sığınırız. Deneyler, etkinlikler çok eğlenceli”,

Ö12: “Bilsem lunapark gibidir. Çünkü burada eğlenerek öğreniyorum ve kendimi mutlu hissediyorum”,

Ö20: “Bilsem eğlence yerine benzer. Çünkü burada birçok eğlenceli etkinlik var, birini seçersin ve eğlenceli vakit geçirirsin”,

Ö37: “Bilsem özgürlük heykeli gibidir. Çünkü hiç kimse sizi sorgulamaz, bir elinizi kaldırdığınızda diğer elinizi de kaldırmanız gerektiğini söylemez, hiç kimse sizi bir şeyi yapamadınız diye sorgulamaz veya yargılamaz. Bu da insanı boşnut eder”,

Ö40 ve Ö42: “Bilsem dinlenme tesisidir. Buraya gelince rahat bir nefes alır ve dinlenerek çalışırsın”,

Ö43: “Bilsem çikolatalı pasta gibidir. Görünüşü ve içeriği çok güzeldir. Geldikçe gelesiniz gelir. Öğrenciler burada kendini mutlu ve huzurlu hissederek”,

Ö62: “Bilsem evime benzer. Çünkü herkes çok sıcak ve aile ortamı var. Burada olmayı seviyorum ve burada kendimi huzurlu hissediyorum” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Yine “mutluluk verici ve eğlenceli öğrenme ortamı” olarak okul metaforlarında ise tekrar sıklığı 1 ile 4 arasında değişmektedir. En çok tekrar edilen metafor 4 kez ile “aile” metaforudur. Araştırmaya katılan 79 öğrencinin 16’sı okulu mutluluk verici ve eğlenceli öğrenme ortamı olarak değerlendirmiştir.

Ö5: “Okul aileye benzer. Çünkü zamanla birbirimizi çok iyi tanırız. Sevinçlerimizi ve heyecanlarımızı birlikte yaşarız”,

Ö53: “Okul arkadaş deposuna benzer. Çünkü orada birçok arkadaş edinirsiniz ve onlarla yeni deneyimler kazanırsınız” şeklinde değerlendirmede bulunmuştur.

Tablo 7.

Öğrencilerin “Bilgi Verici Öğrenme Ortamı” Olarak BİLSEM Ve Okul Kavramlarına İlişkin Metaforları

Bilgi Verici Öğrenme Ortamı Olarak;							
BİLSEM				Okul			
Metafor	S	Metafor	S	Metafor	S	Metafor	S
Pusula	2	Uzay	1	Harita	1	Kuş Yuvası	1
Üniversite	2	Böbrek	1	Boya	2	Nota	1
Deniz	2	Yardımcı Öğretmen	1	Tohum	1	Süt	1
Beyin	5	Ansiklopedi	1	Kemik	1	Hayat	1
Çiçek ve Arı	1	Kitap	1	Bilgi Yuvasına	1	Emek	1
Deney Yapma	2	Çığ	1	Bilgi Evi	1	Bilgisayar	1
Dış Fırçasına	1	İpekböceği	1	Satranç	1		
Fırça	1	Atölye	1	Kitap	2		
Güneş	1	Özel Kurs	2	Fabrika	1		
Yazı	1	Hücre	1	Sınav	3		
Benzinlik	1	Yıldız	1	Matruşka	1		

Hamur	1	Hayal Dünyamız	1	Sensörlü Lamba	1
Zimba	1	Ateş	1	Toprak	1
Mıknatıs	1	Matematik	1	Vücut	1
Toplam Metafor	37	Toplam Metafor	24		

S: Sıklık

Tablo 7’de “Bilgi verici öğrenme ortamı” olarak BİLSEM metaforlarına bakıldığında; bu kategoride 37 öğrencinin 28 farklı metafor ürettikleri görülmektedir. Bu metaforlar 1 ile 5 arasında sıklığa sahiptir. En fazla tekrarlanan metafor 5 kez ile “Beyin” metaforudur. Bu kategoride görüş bildiren öğrencilerden bazıları şunlardır:

Ö7: “Bilsem çiçek ve arıya benzer. Çünkü arılar çiçeklerden polen toplar, bizde buradaki öğretmenlerimizden bilgi topluyoruz”

Ö9: “Bilsem dış fırçasına benzer. Çünkü dış fırçası nasıl ki dişlerimizin daba sağlıklı kalmasını sağlıyorsa; bilim ve sanat merkezî de edindirdiği yeni bilgilerle zekâmızın ısıldamasını sağlıyor”.

Ö18: “Bilsem benzînlığe benzer. Çünkü her gidişinde zihnini yararlı bilgilerle doldurursun”.

Ö23: “Bilsem hamur gibidir. Okulda öğrendiğimiz bilgilerin yoğrulduğu, ürüne dönüştüğü yerdir”.

Ö39: “İpekböceğine benzer. Zamanla yeni bilgilerle kendimizi geliştirerek kelebek olup uçarız”

Ö67: “Bilsem çığ gibidir. Her gün bilgileriniz çığ gibi artar”.

“Bilgi verici öğrenme ortamı” olarak okul metaforlarına bakıldığında ise; 24 öğrencinin 20 farklı metafor oluşturdukları görülmektedir. Üretilen metaforların tekrar sıklığı 1 ile 3 arasında değişmektedir. En sık tekrar edilen metafor ise 3 kez ile “Sınav” metaforudur. Okulu bilgi verici öğrenme ortamı olarak değerlendiren öğrencilerden bazıının görüşleri şöyledir;

Ö10: “Okul kemiğe benzer. Çünkü her geçen yıl bilgilerimiz gelişir ve sağlamlaşır”

Ö25: “Okul fabrikaya benzer. Bizce baştan bir bilgi aktarımı yapıp, yeni bilgiler edinmemizi sağlar”

Ö29: “Toprağa benzer. Her yeni fikir, yeni bir fidan demektir”.

Ö39: “Okul tohuma benzer. Çünkü yeni bilgiler öğrendikçe zihnimizi, ufkumuzu büyütürüz.”

Tablo 8.

Öğrencilerin “Sıkıcı Öğrenme Ortamı” Olarak BİLSEM Ve Okul Kavramlarına İlişkin Metaforları

Sıkıcı Öğrenme Ortamı Olarak;						
Bilsem			Okul			
Metafor	S		Metafor	S	Metafor	S
Dert	1		Hapishane	4	Kâğıt	1
Öğrenci izdihamı	1		Herkesin Aldığı Ders	1	Anasınıfı	1

Kırık cam	1	İş	2	Ağaç	1
		Kadın Çantası	1	Ölümcül Hastalık	1
		Bozuk Süt	1	Çuval	1
		Özel Efekt Makyözlerin e	1	Karınca Yuvası	1
		Kutu	2	Mezarlık	1
		Hayat	2	Brokoli	1
		Hücre	1	Su	1
		Yarışma Programı	1	Bozuk Plak	1
		Zorunlu Eğitim Merkezi	1	Yemek Yapma	1
		Kalp	1	Hayvanat Bahçesine	1
		Penceresiz Bir Oda	1	Dağ	1
		Fabrika	2	Karadelik	1
		İşlemler	1	Rastgele Binilen Bir Otobüs	1
		İdman Sahası	1		
Toplam Metafor	3	Toplam Metafor	39		

S: Sıklık

Tablo 8 incelendiğinde “Sıkıcı öğrenme ortamı” olarak bilsem metaforunda 3 öğrenci 3 farklı metafor üretmiştir. Bunlar; “Dert”, “Öğrenci izdihamı” ve “Kırık cam” olduğu görülmektedir. Bu konuda;

Ö16: “*Bilsem dertlere benzer. İçinde olmadığımız sürece ne kadar sıkıcı olduğunu anlayamazsınız*”.

Ö68: “*Bilsem kırık bir cama benzer. Çünkü hayallerimi yıkmıştır*”

Ö71: “*Bilsem öğrenci izdihamına benzer. Bazı günler 2.sınıftan itibaren tüm sınıflar burada olduğu için çok gürültülü ve sıkıcı olur*” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Yine “Sıkıcı öğrenme ortamı olarak okul” metaforlarına bakıldığında ise 39 öğrencinin 31 farklı metafor ortaya koymuşlardır. Bu metaforlar 1 ile 4 arasında sıklığa sahiptir. En çok kullanılan metafor ise 4 kez ile “Hapishane” metaforudur.

Öğrencilerin vermiş olduğu cevaplardan bazıları şu şekildedir;

Ö1: *“Okul hapishaneye benzer. Çünkü çocuklar okulda zorla tutuluyor. Özellikle TEOG insanı okuldan bıktırıyor.”*

Ö79 ve Ö81: *“Okul ölümcül bir hastalık gibidir. Öldürmez, süründürür”.*

Ö76: *“Okul karadeliğe benzer. Zamanımızı sömürür”.*

Ö67: *“Okul bozuk plağa benzer. Aynı bilgileri anlatır durur”*

Ö16: *“Okul özel efekt makryözlerine benzer, çünkü öyle olmayan şeyleri (öğrencileri) belli bir kalıba sokup olduğundan farklı göstermeye çalışır”*

Ö66: *“Okul su gibidir. Tadı tuzu yoktur ama en temel ihtiyacıdır”.*

Ö53: *“Okul anasınıfı ya da kreşe benzer. Öğrencileri oyalamak en iyi yaptığı işidir”.*

Ö40: *“Okul fabrikaya benzer. Çünkü herkese aynı eğitim ve öğretimi vererek tek tip insan yetiştirilmektedir. Robotlarına tek tip bilgi yükleyen bir fabrika gibi”.*

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırma neticesinde Türkiye’nin farklı 11 ilinde bulunan Bilim ve Sanat Merkezlerine devam eden özel yetenekli öğrencilerin formlara verdikleri cevaplara bağlı olarak oluşan bulgulara göre, BİLSEM kavramına ilişkin 61 farklı, okul kavramına ilişkin ise 64 farklı metafor ürettikleri görülmüştür. BİLSEM kavramına yönelik öğrencilerin en fazla geliştirdikleri metaforlar; Beyin, Evimiz ve Aile olduğu görülmekte iken, okul kavramına ilişkin ise öğrencilerin en fazla geliştirdikleri metaforlar; Hapis, Aile ve Sınav şeklinde sıralanmaktadır. Üretilen 125 adet metafor benzer özelliklerine göre 3 farklı kategoride toplanmıştır. Kategoriler ise BİLSEM kavramına ilişkin sıklık olarak “Mutluluk verici ve eğlenceli öğrenme ortamı”, “Bilgi verici öğrenme ortamı” ve “Sıkıcı öğrenme ortamı” şeklinde olduğu görülmekte iken, okul kavramına ilişkin ise sıklık olarak kategoriler; “Mutluluk verici ve eğlenceli öğrenme ortamı”, “Bilgi verici öğrenme ortamı” ve “Sıkıcı öğrenme ortamı” şeklinde yüzdelik frekanslara sahip olduğu görülmektedir.

Özel yetenekli öğrencilerin bu kavramları kullanarak oluşturdukları metaforların, BİLSEM ve okul kavramlarını somutlaştırarak benzerlikler kurmakta zorlanmadıklarını göstermektedir. BİLSEM ve okul kavramları için oluşturulan metafor sayısının fazla olması da bu bakımdan olumlu bir durumdur. Kullanılan metaforların zenginliği ve çeşitliliği özel yetenekli öğrencilerin bu kavramlara yönelik algılarının kuvvetli ve gelişmiş olduğunun somut bir göstergesidir.

Kategorilere bakıldığında;

“Mutluluk verici ve eğlenceli öğrenme ortamı” olarak BİLSEM en çok tekrar edilen metafor “Evimiz” metaforu olmuştur. Toplamda 39 öğrenci BİLSEM’i “Mutluluk verici ve eğlenceli öğrenme ortamı” kategorisinde değerlendirmiştir. Katılımcıların bu kategoride BİLSEM’i mutluluk verici, eğlenceli öğrenme ortamı olarak adlandırmışlar; okula göre huzur verici, eğlenceli, sorgulama, araştırma ve

deney yapma gibi uygulamada kendilerini daha etkin gösterdikleri faaliyetlerin olması nedeniyle öğrenciler üzerinde olumlu bir kanı oluşturduğu sonucu çıkarılabilir. Bu bağlamda Satmaz (2016) tarafından “Üstün Yetenekli Öğrencilerin BİLSEM ve Matematik Kavramına Ait Metaforik Algılarının İncelenmesi” adlı çalışmada da özel yetenekli öğrencilerin BİLSEM’e yönelik algılarının olumlu olduğu sonucuna varılmıştır. Bu açıdan yaptığımız çalışma ile benzer sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir. Yine “Mutluluk verici ve eğlenceli öğrenme ortamı” olarak okul metaforlarında ise en çok tekrar edilen metafor kez ile “Aile” metaforudur. Araştırmaya katılan 79 öğrencinin 16’sı okulu “Mutluluk verici ve eğlenceli öğrenme ortamı” kategorisinde değerlendirmişlerdir. Öğrencilerin bu kategoride okula böyle bir anlam yüklemiş olmaları okulun öğrenciler üzerinde olumlu manada bir algı oluşturmadığı, buna rağmen “Aile” metaforunun sıklık olarak kullanılmasının öğrencilerin yaşı itibarı ile öğretmenlerini ve okul ortamını ailesi ile bağdaştırdığı sonucu olarak değerlendirilebilir.

Diğer kategori olan; “Bilgi verici öğrenme ortamı” olarak BİLSEM metaforlarına bakıldığında; bu kategoride 37 öğrencinin 28 farklı metafor ürettikleri görülmektedir. En fazla tekrarlanan “Beyin” metaforudur. Bu kategoride öğrencilerin BİLSEM ile ilgili daha fazla metafor oluşturmuş olmaları BİLSEM’in öğrencilere sadece teorik manada değil uygulamalı olarak da değişik ve farklı bilgiler öğrettiği ve okuldan farklı olarak bu teorik bilgilerin burada yoğunlaşarak ürüne dönüşmesi nedeniyle olumlu bir algı oluşturduğu sonucuna varılabilir. “Bilgi verici öğrenme ortamı” kategorisinde okul metaforlarına bakıldığında ise; 24 öğrencinin 20 farklı metafor oluşturdukları görülmektedir. En sık tekrar edilen “Sınav” metaforudur. Bu kategoride BİLSEM’e göre çok farklı bir ayrımın ortaya çıkmamasında okulun da öğrenciler üzerinde bilgiyi aktaran olarak değerlendirildiği ve bu bilgilerin öğrencileri sınava hazırlaması hasebiyle bu kategoride anlamlı bir farklılığın ortaya çıkmadığı söylenebilir.

Bir diğer kategori olan; “Sıkıcı öğrenme ortamı” olarak BİLSEM metaforunda 3 öğrenci 3 farklı metafor üretmiştir. Bunlar; “Dert”, “Öğrenci izdihamı” ve “Kırık cam” olduğu görülmektedir. Yine “Sıkıcı öğrenme ortamı” kategorisinde okul metaforlarına bakıldığında ise 39 öğrencinin 31 farklı metafor ortaya koyduğu görülmektedir. En çok kullanılan “Hapishane” metaforudur. Bu kategoride okul ile ilgili metaforlarda en fazla frekansa sahip olan diğer metaforların ise sırayla “Kutu”, “İş” ve “Fabrika” metaforlarının kullanıldığı görülmektedir. Genel olarak bu kategoride okulun sıkıcı bir ortam olarak değerlendirilmesinde katılımcıların okula yönelik olumsuz bir tutuma sahip oldukları söylenebilir ki BİLSEM ve okul kavramlarına yönelik bu kategoride büyük anlamda farklılık olduğu görülmektedir. Öğrencilerin burada kendilerini baskı altında tutulmuş, engellenmiş hissettikleri ifade edilmiştir. Akkaya (2012), tarafından yapılan çalışmada da yaptığımız çalışmanın sonuçları bakımından benzer şekilde, “Okulun öğrenci ve öğretmenler tarafından gelişimi engelleyici, itaat zorunluluğu olan ve bu yüzden bir an önce terk edilmesi

gereken bir ortam olarak” algılandığı sonucuna varılmıştır. Bu da okulun eğitimden ziyade öğretimi temel alan bir yapıya sahip olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır. Talas, vd. (2013), tarafından yapılan çalışmada da özel yetenekli öğrencilerin okula yönelik olumsuz bir tutuma sahip oldukları ifade edilmiştir. Araştırmanın sonucuna benzer olarak Inbar (1996) çalışmasında, katılımcıların yaklaşık yarısı okulu sınırlandırıcı ve gelişimi engelleyici bir yer olarak görmüştür. Yaptığımız çalışma sonuçlarına göre de bu çalışmalar ile benzer sonuçlara varılmıştır.

Bu çalışma ile özel yetenekli öğrencilerin BİLSEM ve okul kavramlarına ilişkin sahip oldukları olumlu ya da olumsuz algıları ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Bu bağlamda genel manada geleceğin bilim adamları ve yöneticileri diyebileceğimiz bu özel çocukların BİLSEM’e ilişkin olumlu bir tutuma sahip oldukları ve benzerlik kurmada zorlanmadıkları görülürken, okula yönelik olumsuz bir tutuma sahip oldukları söylenebilir. BİLSEM’e yönelik olumlu tutumları Bilim ve Sanat Merkezlerinin amacına hizmet ettiğinin de göstergesi sayılabilir.

Bu çalışmanın sonuçlarından hareketle, politika yapıcılarının okulu; sıkıcı, bilgi yükleyen, gereksiz tekrarların olduğu bir konumdan çıkararak öğrencilerin eğlenerek öğrendiği ve öğrenirken zevk aldığı bir ortam haline getirmeleri önem arz etmektedir. Özel yetenekli öğrencilerin BİLSEM ve okul algılarındaki yanlışlıkların ortaya konulması program yapıcılara, danışman öğretmenlere ve diğer paydaşlara yol gösterecektir. Bu sonuçlara göre tüm paydaşlara eğitim verilmesi ve özel yetenekli öğrencilerin okula karşı olumsuz algılarının ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Kaynaklar

- Agnes, M. (Ed). (2001). *Webster’s new world college dictionary* (4th ed.). California: IDG Books Worldwide.
- Akarsu, F. (2001). *Üstün Yetenekli Çocuklar, Aileleri ve Sorunları*, Ankara: Eduser Yayınları.
- Akkaya, E. (2012), *Ortaöğretim Öğrenci Ve Öğretmenlerinin Okul Ve İdeal Okul Algılarının Metafor Yoluyla Analizi*, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Çatalbaş, A. S. (1998). *Üstün Yetenekli Öğrencilerin Yetkinlik Beklentileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Inbar, E. (1996). Free Educational Prison: Metaphors and Images. *Educational Research*, 38 (1), 77-92.
- Lakoff, G. & Johnson, M. (2005). *Metaforlar: Hayat, anlam ve dil* (Çeviren G. Y. Demir). Paradigma Yayınları, İstanbul.
- Levine, P.M. (2005). Metaphors and images of classrooms. *Kappa Delta Pi Record*, 41(4), 172-175.
- MEB. (2016). Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi.

- Özkan, N. (2009). *Üstün Zekâlı-Üstün Yetenekli Çocukların Eğitiminde Okulun, Öğretmenin ve Ailenin Yeri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Pratte, R. (1981). Metaphorical Models and Curriculum Theory. *Curriculum Inquiry*, 11 (4), 307-320.
- Satmaz İ. (2016). *Üstün Yetenekli Öğrencilerin BİLSEM ve Matematik Kavramına Ait Metaforik Algılarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Sezginsoy B. (2007). *Bilim ve Sanat Merkezi Uygulamasının Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Şenol, C. (2011). *Üstün Yetenekliler Eğitim Programlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Talas, S., Talas, Y., Sönmez, A. (2013). Bilim ve Sanat Merkezlerine Devam Eden Üstün Yetenekli Öğrencilerin Okullarında Yaşadıkları Problemler. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1-1, 42-50.
- Türk Dil Kurumu. (2009). *Türkçe sözlük*. Ankara: TDK.
- Woon, J. & Ho, Y. (2005). Metaphorical Construction of Self in teacher Narratives. *Language and Education*, 19 (5), 359-379.
- Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.